

Uchwała Rady Młodych Naukowców nr V/20
z 4 listopada 2016 r.

w sprawie uwag RMN do projektu rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych z dnia 06.10.2016

§ 1

Działając na podstawie § 3 ust. 2 zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców, RMN przedstawia stanowisko na temat sposobu podziału dotacji dla uczelni publicznych na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktorskich, kształceniem kadr naukowych i utrzymaniem uczelni, w tym na remonty.

RMN zdecydowanie popiera kierunek zmian zaproponowanych w nowym rozporządzeniu dotyczącym sposobu podziału dotacji dla uczelni publicznych, polegający na usunięciu składnika proporcjonalnego rozwoju oraz uprawnień, zmniejszeniu wagi dla profesorów zagranicznych oraz wprowadzeniu wskaźnika jakości dydaktycznej i potencjału naukowego. Zdaniem RMN wprowadzenie do algorytmu obu wskaźników ma charakter projakościowy, zarówno w wymiarze dydaktycznym, poprzez ograniczenie liczby studentów przypadających na nauczyciela akademickiego, jak i naukowym, poprzez bezpośrednie powiązanie składnika kadrowego z kategorią jednostek naukowych wchodzących w skład uczelni akademickiej. Jako organ doradczy MNiSW, RMN pragnie zaproponować kilka istotnych zmian w algorytmie podziału dotacji, które zdaniem RMN pośrednio przyczynią się do zwiększenia jakości kształcenia oraz poziomu badań naukowych prowadzonych na polskich uczelniach:

1. Wprowadzenie niesymetrycznego, maksymalnego spadku oraz wzrostu wysokości dotacji podstawowej.

Istotną zmianą, w przypadku uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, jest zmniejszenie stałej przeniesienia z roku poprzedniego (C) do wartości 0,50 w stosunku do aktualnego poziomu 0,65. Zmiana ta, zdecydowanie popierana przez RMN, jest motywowana zmniejszeniem bezwładności wpływu podejmowanych działań lub decyzji na wysokość przyznawanej dotacji podstawowej. Jednocześnie nowe rozporządzenie wprowadza

zapis ograniczający maksymalny spadek lub wzrost wysokości dotacji podstawowej z roku na rok do poziomu $\pm 5\%$, ograniczając wpływ zmiany stałej przeniesienia (C) na wysokość dotacji podstawowej. Zdaniem RMN kondycja polskiej nauki istotnie zależy od polityki polskich uczelni wyższych, w których podejmowane działania i decyzje powinny jak najszybciej skutkować zmianami w ich finansowaniu. Tylko taki system zarządzania, analogiczny do systemów obowiązujących w biznesie, będzie prowadził do wzrostu konkurencyjności polskich uczelni, nie tylko w kraju, ale i za granicą. Dlatego, zdaniem RMN nowy algorytm w sprawie podziału dotacji powinien zawierać czynnik motywujący uczelnie do prowadzenia lepszej polityki w zakresie dydaktyki oraz zarządzania. Jednocześnie mając na uwadze, że 5% spadek wartości dotacji budżetowej w kolejnych latach może prowadzić do utraty płynności finansowej uczelni, RMN proponuje wprowadzenie niesymetrycznego maksymalnego spadku oraz wzrostu wysokości dotacji podstawowej. W opinii RMN proponowany maksymalny wzrost (spadek) wysokości dotacji podstawowej z roku na rok powinien w najbliższych 3 latach ulegać stopniowemu zwiększeniu przyjmując w kolejnych latach następujące wartości:

- (a) rok 2017, maks. wzrost 5%, maks. spadek -3%,
- (b) rok 2018, maks. wzrost 6%, maks. spadek -4%,
- (c) rok 2019, maks. wzrost 7%, maks. spadek -5%.

W opinii RMN wprowadzenie 3-letniego okresu przejściowego pozwoli uczelniom na odpowiednie dostosowanie swojej polityki do zmienionego algorytmu, bez negatywnego wpływu proponowanych zmian na ich płynność finansową. Z drugiej strony podwyższenie poziomu maksymalnego wzrostu do poziomu 7% będzie czynnikiem motywującym do podjęcia takiej polityki, która w szybkim tempie podniesie jakość zarówno nauki jak i dydaktyki na polskich uczelniach.

2. Nieuwzględnianie pracowników zatrudnionych na stanowiskach naukowych do wyznaczenia wskaźnika jakości dydaktycznej.

Konsultowane rozporządzenie zakłada wprowadzenie wskaźnika jakości dydaktycznej, którego wartość zależy od liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego (m), w stosunku do referencyjnej liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego w danej grupie uczelni akademickich (M), uwzględniając dopuszczalne odchylenie od wartości M. RMN pragnie zauważyć, że do obliczania wartości (m) brana jest całkowita liczba nauczycieli akademickich, wliczając w to nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach naukowych, w tym finansowanych z grantów badawczych. Ze względu na charakter zatrudnienia nauczyciele tacy nie prowadzą zajęć dydaktycznych, a zatem w opinii RMN nie powinni być oni uwzględniani przy obliczaniu średniej liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego (m). Środowisko młodych naukowców obawia się, że w

przypadku uczelni o liczbie studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego (m) mniejszej od wartości referencyjnej (M), **uczelnie nie będą zainteresowane zatrudnianiem osób na stanowiska naukowe, również w przypadkach, w których ewentualny zatrudniony pozyskał fundusze na samozatrudnienie z grantu badawczego, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do spowolnienia badań naukowych na polskich uczelniach.**

3. Obniżenie dolnej granicy odchylenia od referencyjnej liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego (dG).

RMN popiera wprowadzenie do algorytmu wskaźnika jakości dydaktycznej zależnego od parametru referencyjnej liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego (M). Jednakże RMN pragnie równocześnie zauważyć, iż spadek wskaźnika jakości dydaktycznej dla uczelni posiadających liczbę studentów i doktorantów mniejszą niż promowana przez algorytm (M) jest porównywalny ze spadkiem wskaźnika w przypadku, gdy liczba studentów i doktorantów jest większą od (M). Rozumiejąc ideę optymalnej wielkości parametru M , RMN uważa iż wartości niższe niż 11 (oznaczające wyższą jakość nauczania) nie powinny być traktowane tak samo jak wartości wyższe niż 13 (wskazujące na niższą jakość edukacji). Dlatego też RMN proponuje obniżenie dolnej granicy odchylenia od referencyjnej liczby studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego do 9 lub łagodniejszy spadek wskaźnika jakości dydaktycznej dla wartości parametru (m) w przedziale 8-11 niż w przedziale 13-16. Obydwa rozwiązania ułatwią uniwersytetom dostosowanie wskaźnika i równocześnie wpłyną mniej negatywnie na uczelnie charakteryzujące się wyższym poziomem nauczania niż na uczelnie z poziomem niższym, co zdaniem RMN byłoby zmianą projakościową.

4. Zmniejszenie wagi dla uczestników studiów doktoranckich niepobierających stypendium doktoranckiego do wartości 1,0.

Konsultowane rozporządzenie zakłada zwiększenie wagi dla uczestników studiów doktoranckich pobierających stypendium, o którym mowa w art. 200 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym do wartości 6,0 (z dotychczasowej 5,0) oraz zwiększenie wagi dla uczestników niepobierających stypendium do 1,5 (z dotychczasowej 1,0). RMN w **uchwale nr V/13 z dnia 16 czerwca 2016 roku (§ 1 pkt. 3)** przedstawiła swoje stanowisko w sprawie studiów doktoranckich, w którym postulowała przyjęcie rozwiązań prawnych narzucających jednostkom naukowym przyznawanie stypendium doktoranckiego wszystkim doktorantom studiów stacjonarnych. **RMN pragnie zauważyć, że nowe rozporządzenie w sprawie podziału dotacji, przy jednoczesnym zwiększeniu wagi dla uczestników studiów doktoranckich pobierających oraz niepobierających stypendium sprawia iż przyznawanie stypendium jest dla jednostki mniej opłacalne poprzez spadek stosunku obydwu wag z $5,0/1,0 = 5,0$ do poziomu $6,0/1,5 = 4,0$.** W naszej opinii

dynamiczny rozwój polskiej nauki nie jest możliwy bez zaangażowania najzdolniejszych młodych osób, które z powodu braku stabilności finansowej związanej z brakiem stypendium doktoranckiego często rezygnują z uprawiania nauki. Dlatego RMN proponuje zwiększenie wagi dla uczestników studiów doktoranckich pobierających stypendium do wartości 6,0 (jak zakłada nowelizacja rozporządzenia), przy jednoczesnym pozostawieniu wagi dla studentów studiów doktoranckich niepobierających stypendium na dotychczasowym poziomie 1,0. Postulowana zmiana zwiększa poziom opłacalności przyznawania stypendium z dotychczasowej wartości 5 na 6, co zdaniem RMN przyczyni się do zwiększenia liczby studentów studiów doktoranckich pobierających stypendium, a tym samym, pośrednio do wzrostu jakości prowadzonych badań.

5. Zmiana wag w składniku umiędzynarodowienia uzależniona od długości okresu kształcenia w ramach wymiany międzynarodowej

RMN zdecydowanie popiera rozwiązania premiujące uczelnie, które swoim prestiżem oraz ofertą dydaktyczną potrafią zachęcić osoby niebędące obywatelami polskimi do studiowania w tych uczelniach. Niemniej jednak, zdaniem RMN wagi wprowadzone przez nowe rozporządzenie w składniku umiędzynarodowienia nie odzwierciedlają w sposób rzeczywisty stopnia wymiany międzynarodowej prowadzonej w poszczególnych uczelniach. Zaproponowany algorytm nie uwzględnia czasu trwania kształcenia w ramach wymiany międzynarodowej w przypadku krótkotrwałego cyklu kształcenia. Oznacza to, że dotacja przypadająca na studenta odbywającego 3-miesięczne oraz 6-miesięczne kształcenie w ramach wymiany międzynarodowej jest taka sama. Dlatego w opinii RMN, aby lepiej odzwierciedlić stopień umiędzynarodowienia kształcenia na danej uczelni, należy wprowadzić wagi zależne od długości okresu kształcenia w ramach wymiany międzynarodowej. RMN proponuje by wagi te, zarówno dla osób przyjeżdżających jak i wyjeżdżających, były określane jako stosunek długości okresu kształcenia w ramach wymiany międzynarodowej do długości trwania pełnego cyklu kształcenia w danym roku.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr hab. Emanuel Kulczycki